

Головня О.М. Соціально-економічні джерела розбудови освітнього простору України / О.М. Головня // *Економіка і держава*. – 2011. – №4. – С.31-37. 4. Доклад о развитии человека 2010.[20-е изд.] Реальное богатство народов: пути к развитию человека / Пер. с англ.; ПРООН. — М.: «Весь Мир», 2010. — С.202-203. 5. Клименко О.В. Кадрова політика в Україні: напрям розвитку та шляхи реалізації / О.В. Клименко // *Економіка і держава*. – 2015. – №12. – С.84-88. 6. Єщенко П.С. Сучасна економіка: навч. посібник / П.С. Єщенко, Ю.І. Палкін. – К.: Вища школа, 2005. – 325с.

УДК 373. 25

М.В. ЛАВРЕНОВА

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЗНАНЬ В УМОВАХ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Сучасне суспільство перебуває на шляху соціально-економічних перетворень. Ламається стара система господарювання, змінюються стереотипи мислення, норми моралі, ідеали. Нове суспільство чекає приходу людей, які б були пристосовані до життя в незвичайних для нас умовах ринкових відносин. Перехід України до нових ринкових умов господарювання викликає немалий інтерес до політичного та економічного життя країни. Все більше залучається до економічних перетворень молодь. Тому перед суспільством постала проблема економічної освіти школярів. Дослідження сучасних вітчизняних вчених (А. Богуш, Н. Гавриш, Т.Гільберт, Г.Григоренко, Р. Жадан, Л.Кашуба, К. Курак, Н.Чабан, О.Черешнюк, А. Шатової та ін.) свідчать про необхідність впровадження економічної освіти як з дошкільного, так і молодшого шкільного віку та наголошують на ролі і значимості економічної соціалізації: знайомства дітей з ринковими відносинами, економічними поняттями та безпосереднім застосуванням їх у різних видах діяльності.

Молоді вже недостатньо лише теоретичних знань, сьогодні потрібно закласти базу економічного мислення та культури, що дасть можливість всебічного розвитку особистості. Моделюючи вправи, що пропонуються авторами дають можливість наблизити теорію до життя.

Молодший шкільний вік – час, коли закладаються та розвиваються основи багатьох психічних якостей, відбувається становлення і формування дитячої особистості, загальний розвиток творчої самостійно мислячої особистості.

Учні початкових класів повинні оволодіти такими групами компетентностей:

1. Комунікативно-мовленнєві.
2. Соціальні.
3. Інформаційні.
4. Самовдосконаленні [1].

Курс економіки для учнів початкових класів пов'язаний з математикою, логікою, образотворчим мистецтвом, основами безпеки життєдіяльності, природознавством, розвитком зв'язного мовлення [1]. Тому економічні знання учителі можуть використовувати майже в усіх предметах шкільного курсу.

На уроках української мови доречно використовувати найрізноманітніші ігри. У процесі сприйняття економічних термінів, дитина нагромаджує знання про предмети та явища не як суму певних відчуттів, а засвоює взаємозв'язки між предметами та їхніми властивостями.

Наприклад: «Гра «Доберіть родича» – учитель пропонує групам дітей картки зі словами на позначення економічної лексики. Потрібно до кожного слова дібрати

«родича», визначити частину, яка їх об'єднує в одну сім'ю. Після цього дітям можна запропонувати побудувати діалоги на тему: «Експортні замовлення» або «Комерційна таємниця» [3].

Банкір (банк, банкова система, банківська гарантія).

Експорт (експортні замовлення, експортувати).

Комерція (комерційна таємниця).

Акція (акціонерне товариство).

Валюта (валютна виручка)

На уроках літературного читання у початкових класах доцільно використовувати казку. Економічними ми називаємо казки, які можна аналізувати із соціально-економічного погляду. Для цього годиться більшість відомих фольклорних чи авторських творів. За потреби вчитель може самостійно підсилити сюжетну лінію, яка відповідає меті вивчення теми.

Гра «В гостях у казки»

- Чи зможете ви відповісти на запропоновані питання, згадавши відомі казки? Це дасть вам змогу по новому подивитись на знайомих із дитинства сюжети.

1. Який спадок залишив, помираючи, мельник трьом синам у казці Шарля Перро «Кіт у чоботях»? (Старшому - млин, середньому - віслюка, найменшому - ката.)

2. Чому принц відмовився від посагу нареченої в казці Шарля Перро «Подарунок феї»? (Фея нагородила дівчину властивістю сипати при кожному слові з вуст діаманти і перли).

3. Що допомогло парубкові з української народної казки «Ох» досягти багатства? (Завдяки знанням, одержаним у чарівника, парубок зміг перетворитись на тварин і птаха, що використовувались багатими для втіхи і коштувало великі гроші.)

4. В яких відомих тобі казках герой одержував гроші за інформацію? (Буратіно одержав 5 золотих монет за інформацію про місцезнаходження чарівних дверей.)

Гра «Хто найважливіший»

Згадайте казку про Буратіно та дайте відповіді на питання:

1) Як заробляв тато Карло на життя? Які послуги він надавав?

2) Хто подарував татові Карло поліно? Які послуги надають люди цієї професії?

3) Який товар придбав Карло для Буратіно?

4) Яку послугу захотів отримати Буратіно замість відвідин школи?

5) За яку послугу Карабас Барабас дав Буратіно 5 золотих?

6) У харчевні Аліса замовила жарену качку, кіт – варену рибу, а Буратіно – 3 шматочки чорного хліба. Скільки коштував шматочок чорного хліба, якщо качка в два рази дорожча риби, а після розрахунку з господарем харчевні у Буратіно залишився 1 золотий із 5.

7) Які товари придбала Мальвіна щоб почастивати Буратіно?

8) Який подарунок отримав Буратіно від черепахи? Чи є ця річ товаром? [2]

Економіка так тісно ввійшла в наше життя, що ми вживаємо економічні терміни, самі того не помічаючи. З перших кроків свідомого життя бабусина казка дає перші уроки економіки. Жива розмовна мова, збагачена прислів'ями, приказками вчить нас жити, зважуючи як на терезах – добро і зло, вигоду і збитки.

Прислів'я та приказки, в основу яких покладено економічний зміст

1. Хочеш їсти калачі – не сиди на печі.

2. Хочеш гроші мати, треба добре працювати

3. З золотом, як з вогнем: і тепло з ним і небезпечно.

4. Не жалій малого, бо згубиш велике [3].

Через активні форми навчання в учнів формуються комунікативні навички, розвивається мислення, зв'язне мовлення; спостерігаючи за довідками, учні вчаться

оцінювати вплив людини, як позитивний, так і негативний, на оточуюче середовище; дитина вчиться економно використовувати природні ресурси.

Отже, учні початкової школи мають можливість набути достатнього особистого досвіду культури спілкування і співпраці у різних видах навчальної діяльності, самовираження у творчих видах завдань, оволодіння загальнонавчальними та цільовими компетентностями.

1. *Каууба Л. Економічна соціалізація молодших дітей в умовах євроінтеграції //Л. Каууба, Н. Чабан, О. Черешнюк // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. - 2016. Вип. 30. - С. 33–42.* 2. *Початкова школа – корінь шкільної освіти. – [Електронний ресурс].– Режим доступу:http://www.myronivkaschool3.edukit.kiev.ua/korisni_posilannya/tvorcha_laboratoriya_vchiteli_v_pochatkovih_klasiv/pochatkova_shkola_korinj_shkilnoi_osvit/.* 3. *Шашолко С. Економіка для п'ятимісячків. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/ekonomikadlapatakiv/tema-1-potrebi-ta-mozlivosti/sim-a---persoonsnovazitta-ludini>*

УДК373.3:372.83:330.1

Н.В. ЛАЛАК

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет, м. Мукачеве, Україна

ФОРМУВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЕКОНОМІЧНИХ ПОНЯТЬ НА УРОКАХ «Я У СВІТІ»

За умов сьогодення, коли вже з перших років життя дитини її оточує економічне середовище, наповнене економічними поняттями і процесами, актуалізуються питання соціалізації та виникає необхідність ознайомлення школярів з проблемами «дорослої» економіки. Саме в початковій школі закладаються засади інтелектуального розвитку дітей, створюються педагогічні та психологічні передумови для формування самостійності мислення, здатності критично оцінювати власні дії, зіставляти різноманітні способи розв'язання проблемних ситуацій, оцінювати їх і вибирати найбільш раціональні, виділяти головне та узагальнювати, застосовувати набуті знання на практиці.

Сучасні дослідження вчених (А. Богуш, Н. Гавриш, Г. Григоренко, Р. Жадан, К. Курак, А. Шатової та ін.) свідчать про необхідність впровадження економічної освіти для дітей молодшого шкільного віку та наголошують на ролі і значимості економічної соціалізації: знайомства учнів з ринковими відносинами, економічними уявленнями (працю, гроші, професії, бюджет сім'ї, якості людини-господаря), економічними поняттями та безпосереднім застосуванням їх у різних видах діяльності. Проблеми економічного виховання знаходимо у працях таких учених, як Ю. Васильєва, Б. Вульфова, Е. Землянської, М. Толстого, Л. Фридмана та ін., які теж зазначали, що економічне виховання доцільно починати як можливо раніше.

Актуальність досліджуваної проблеми економічного мислення молодших школярів визначена реальними соціальними суперечностями, які виникли в соціальних умовах і потребують ефективного і швидкого вирішення: між соціальною значимістю економічного виховання і недостатньою реалізацією даного педагогічного завдання у початковій школі; між необхідністю підготовки вчителя початкових класів до формування економічно грамотної особистості школяра молодшого шкільного віку та нерозробленістю теоретичних засад та організаційно-педагогічних умов системи економічного навчання; між інтересами суспільства у вихованні економічно-досвідченої особистості, що стане підґрунтям для подальшої економічної соціалізації та економічного виховання особистості .

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>